

kirkelige Savn; men jeg kan ikke tilbageholde den Udtalelse, at hvad der i saa Henseende er paatænkt vil være aldeles Utilstrækkeligt. Jeg troer, at det er et saadant Menighedsforhold, som ikke bør bestaae, og at man snarest muligt bør søge at træffe den vistnok eneste rigtige Ordning deraf, jeg har tilladt mig at paapege; og jeg antager ogsaa, at de fornødne Midler dertil ville frembyde sig, naar den ærede Minister vil tage Sagen i sin Haand.

Kirke- og Underviisningsministeren: Jeg yder den ærede Landsstingsmand saa villigt min Anerkjendelse af det særegne Forhold, hvori han staaer til denne Sag og den paagjældende Menighed, at jeg ogsaa kan have Arav paa, at han tager et lignende Hensyn til den noget forskjelligte Stilling, hvori Ministeren maa staae til denne Menighed. Det er ikke saa forunderligt, naar den ærede Forspørger mener, at det med Lethed vil kunne lade sig gjøre ved Collecter at samle det fornødne Bidrag for denne Menighed, og at dersom dette Middel skulde slaae feil, man da uden Banskfeligbed vilde kunne faae et saadant Beløb tilveiebragt igjennem en Bevilling af Rigsdagen. Jeg vilde være fuldkommen enig med ham heri, forsaavidt der kun var Spørgsmaal om denne ene Menighed over hele Landet; men dette er ikke Tilfældet. Der er flere andre Menigheder, med Hensyn til hvilke det er meget beklageligt, at Tilstanden er som den er, hvor Forholdene paa omtrent den selv samme Maade umuliggjøre det for Beboerne at søge Kirke og Præst. Det er ikke saa besynderligt, at de, der nærmest staae i Forhold til denne Menighed og fornemmelig have Diet henvendt paa samme, troe, at der ikke er nogen afgjørende Grund, hvorfor man ikke netop skulde komme denne Menighed til Hjælp, og det er ogsaa Tilfældet, at der er kommet forskjellige Begjæringer ind om igjennem Collecter at skaffe Pengene tilveie. Dette har imidlertid i det Hele taget noget Betænkeligt og lidet Anbefaleligt ved sig og vil vistnok ogsaa vise sig at være temmelig frugtesløst. Men jeg frygter ogsaa virkelig for, at naar Spørgsmaalet skulde bringes ind for Rigsdagen, vilde det vanskelig kunne opnaaes

at erhverve et saadant Beløb for en enkelt bestemt Menighed, og at det vilde medføre betydelige Banskfeligbeder og en længere Udsættelse, inden der kunde være Spørgsmaal om fra Rigsdagens Side at give saa betydelige Tilskud, som vilde udfordres for at skaffe alle disse Menigheder Hjælp. Angaaende Forholdet selv, skal jeg gjentage, at det er beklageligt, at der er saadanne Banskfeligbeder tilstede, men paa den anden Side maa man heller ikke overse, at dette er langt fra at være noget Exempelst. Naar vi navnlig see hen til Nabolandsene, og især til Sverrig, ville vi finde, at der ofte er ganske anderledes store Banskfeligbeder tilstede, som dog overvindes af Menighederne paa en maaste mærkelig Maade; men ganske vist ere disse Banskfeligbeder tilstede i et betydeligere Omfang end her. Uagtet man altsaa bør gjøre, hvad der viser sig muligt, for at afhjælpe denne Mangel, maa jeg dog gjentage, at jeg ikke kan betragte den tilstedeværende Mangel som noget saa Uforsvarligt, at man udelukkende med Hensyn dertil skulde foretage saadanne extraordinaire Skridt.

Madvig: Den Omstændighed, at den ærede Minister har hentydet til, at Holmsland ikke var det eneste Sted, hvor vanskelige Forhold af denne Art fandt Sted, foranlediger mig til dog at føie et Par Bemærkninger til hvad der er udtalt deels fra den ærede Interpellants og deels fra den ærede Ministers Side. Det er ganske vist saaledes, at medens der er henlagt tilstrækkelige Indtagter til geistlige Embeder her i Landet, har man den største Banskfeligbed ved at udstrække den geistlige Sjælesorg noget videre ved Dpretelsen af flere Kalde. Banskfeligbeden viser sig især dert, at Befolkningen tiltager i et Forhold, som man ikke havde forudsat. Idet man nu vil sørge for en saadan Befolkning, der har meget vanskeligt Udgang til Præst og Kirke, viser der sig den Banskfeligbed, at som oftest er Befolkningen temmelig fattig; den har hverken Midler til at tilveiebringe, selv med den største Beredvillighed, Kirkebygning eller Løn til Præsten; og den sidste Banskfeligbed er saameget større, som vore kirkelige Forhold i det Hele ere baserede paa den Grundfæining, at enhver Menig-